

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2018-08-07 Nr. 2A-2668(3.2)

I _____ Nr. _____

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL ATLYGIO UŽ PAŽYMŲ, LIUDIJANČIŲ SU VALSTYBĖS LYGIO EKSTREMALIAJĄ SITUACIJĄ SUSIJUSIAS NENUGALIMOS JĖGOS (FORCE MAJEURE) APLINKYBES, IŠDAVIMĄ KOMPENSAVIMO SĄLYGŲ PATVIRTINIMO“ PROJEKTO

Teikiame Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Atlygio už pažymų, liudijančių su valstybės lygio ekstremaliąja situacija susijusias nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybes, išdavimą kompensavimo sąlygų patvirtinimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas), pakeistą atsižvelgiant į gautas suinteresuotų institucijų pastabas.

I. Sprendžiama problema	Nutarimo projekto rengimą lėmė Ministro Pirmininko pavedimas, įformintas Vyriausybės kanclerio 2017-10-10 rezoliucija Nr. S-2695 (toliau – pavedimas), kuriuo siekiama nenugalimos jėgos (<i>force majeure</i>) aplinkybes liudijančių pažymų (toliau – pažyma) išdavimą padaryti labiau prieinamą žemės ūkio veiklos subjektams. Atsižvelgiant į mūsų šalyje praėjusiais metais dėl sudėtingų meteorologinių sąlygų (itin gausaus kritulių kiekio) susidariusią ekstremalią situaciją bei gaunamus skundus dėl žemės ūkio veiklos subjektų problemų, jog dėl žuvusio ar sugadinto derliaus nėra galimybės įvykdyti prisiimtų įsipareigojimų pagal sutartis, atsirado poreikis spręsti klausimą dėl galimybės pažymų išdavimą padaryti labiau prieinamą žemės ūkio veiklos subjektams. Pavedimu Žemės ūkio ministerijos ir Ūkio ministerijos buvo prašoma parengti ir nustatyta tvarka pateikti nutarimo projektą, siekiant pavesti savivaldybėms išduoti žemės ūkio veiklos subjektams pažymą, tačiau Žemės ūkio ministerijai 2017-10-19 raštu Nr. 2D-3757(3.26E) apklausus suinteresuotas institucijas (Finansų, Teisingumo, Ūkio, Vidaus reikalų ministerijas, Lietuvos savivaldybių asociaciją ir Žemės ūkio rūmus) bei atsižvelgiant į tai, kad pažymų išdavimo prieinamumo problema susijusi ne tiek su teritoriniu aspektu, kiek su atlygio už pažymų išdavimą dydžiu (200 Eur), buvo nutarta nespęsti klausimo dėl pažymų išdavimo funkcijos perdavimo savivaldybėms, bet įtvirtinti galimybę žemės ūkio veiklos subjektams gauti atlygio kompensaciją.

	Šiuo metu pažymas išduoda Prekybos, pramonės ir amatų rūmų (toliau – Rūmai) pagal veiklos zonas. Pažymų išdavimas Rūmams pavestas pagal Lietuvos Respublikos prekybos, pramonės ir amatų rūmų įstatymo 5 straipsnio 11 dalį („Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka išduoda nenugalimos jėgos (<i>force majeure</i>) aplinkybes liudijančias pažymas“), o išdavimo tvarką nustato Nenugalimos jėgos (<i>force majeure</i>) aplinkybes liudijančių pažymų išdavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 222 „Dėl Nenugalimos jėgos (<i>force majeure</i>) aplinkybes liudijančių pažymų išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Aprašas). Pasaulyje vykstanti klimato kaita kelia tiesioginę grėsmę ir Lietuvos žemdirbiams. Didžiausią įtaką ji daro augalų derlingumui, produkcijos kokybei, darbo ir medžiagų sąnaudoms. Pvz., dėl gausiai iškritusio kritulių kiekio apsemiami pasėliai, žūsta dalis ar net visas derlius, stipriai pablogėja jo kokybė, prarandama galimybė tęsti veiklas (sėti žieminius augalus ar pan.), dėl ko žemdirbiai ne tik netenka pajamų, bet ir negali vykdyti prisiimtų įsipareigojimų pagal sutartis (pvz., tiekti žemės ūkio produkcijos supirkėjams). Vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.212 straipsnio 1 dalimi, nuo atsakomybės už sutarties nevykdymą šalis gali būti atleidžiama, jeigu įrodo, kad sutartis neįvykdyta dėl aplinkybių, kurių ji negalėjo kontroliuoti bei protingai numatyti sutarties sudarymo metu, taip pat negalėjo užkirsti kelio šioms aplinkybėms ar jų pasekmėms atsirasti. Kaip įrodymas dėl sutartinių įsipareigojimų nevykdymo ar civilinės atsakomybės netaikymo gali būti panaudotos Rūmų išduodamos nenugalimos jėgos (<i>force majeure</i>) aplinkybes liudijančios pažymos. Tačiau žemės ūkio veiklos subjektams (ypač smulkiesiems ūkininkams), kurie dėl ekstremalios situacijos jau yra patyrę nuostolių (dažnai siekiančių net visų ūkinės veiklos metų pajamų dydį), pažymos išdavimo kaštai yra per didelė finansinė našta.
II. Siūlomos priemonės	Nutarimo projekto tikslas – sudaryti galimybes žemės ūkio veiklos subjektams, Vyriausybei paskelbus valstybės lygio ekstremaliąją situaciją, gauti kompensaciją už Rūmų išduotas pažymas, liudijančias su valstybės lygio ekstremaliąja situacija susijusias nenugalimos jėgos (<i>force majeure</i>) aplinkybes, dėl kurių šie žemės ūkio veiklos subjektai negalėjo įvykdyti žemės ūkio veiklos sutartinių įsipareigojimų. Numatoma, kad kompensacija būtų teikiama nereikšmingos (<i>de minimis</i>) pagalbos forma iš valstybės biudžeto lėšų pirmine žemės ūkio produktų gamyba užsiimantiems žemės ūkio veiklos subjektams (toliau – žemės ūkio veiklos subjektai), nes būtent šiai subjektų grupei nereikšminga (<i>de minimis</i>) pagalba leidžiama vadovaujantis 2013 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1408/2013 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo <i>de minimis</i> pagalbai žemės ūkio sektoriuje (OL 2013 L 352, p. 9). Nutarimo projekte siūlomas kompensavimas atitinka valstybės pagalbos kriterijus, todėl nebus pažeistos valstybės pagalbos skyrimo taisyklės
III. Priemonių kaštai	Nutarimo projektu numatomos nereikšmingos (<i>de minimis</i>) pagalbos, kompensuojant žemės ūkio veiklos subjektams už pažymų, liudijančių su valstybės lygio ekstremaliąja situacija susijusias nenugalimos jėgos (<i>force majeure</i>) aplinkybes, išdavimą Rūmams mokamą atlygį, teikimo iš valstybės

	biudžeto lėšų sąlygos. Nustatyti pagalbos teikimo ir administravimo tvarką pavedama žemės ūkio ministrui. Priėmus Nutarimo projektą, Žemės ūkio ministerijai reikės parengti ir priimti Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymą, reglamentuojantį nereikšmingos (<i>de minimis</i>) pagalbos teikimo ir administravimo tvarką. Nutarimo projektui įgyvendinti bus reikalingos valstybės biudžeto lėšos. Tikslų priemonės įgyvendinimui reikalingą lėšų poreikį suplanuoti sudėtinga, nes jis konkrečiu atveju priklausytų nuo paskelbtos valstybės lygio ekstremalios situacijos apimties ir subjektų, kuriuos paveikia paskelbta ekstremali situacija ir kurie kreiptųsi pažymų, skaičiaus. Tačiau remiantis ankstesnių metų statistika dėl pažymų, liudijančių su valstybės lygio ekstremaliąja situacija susijusias nenugalimos jėgos (<i>force majeure</i>) aplinkybes, išdavimo besikreipusiųjų žemės ūkio veiklos subjektų nedidelio skaičius, darytina prielaida, kad našta valstybės biudžetui dėl siūlomos naujos pagalbos priemonės vykdymo būtų minimali. Pažymėtina, kad 2017 m. Rūmai yra išdavę 18 pažymų dėl nenugalimos jėgos (<i>force majeure</i>) aplinkybių; taigi darytinos prielaidos, kad našta valstybės biudžetui kasmet galėtų būti apie 4 000 eurų.
IV. Nauda visuomenei	Nutarimo projektu siūlomas teisinis reguliavimas palengvintų finansinę naštą žemės ūkio veiklos subjektams (ypač smulkiesiems ūkininkams), kurie dėl ekstremalios situacijos jau yra patyrę nuostolių (dažnai siekiančių net visų ūkinės veiklos metų pajamų dydį), kadangi pažymos išdavimo kaštai žemės ūkio veiklos subjektams yra per didelė finansinė našta.

Nutarimo projektas neprieštaruja Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programai, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82.

Nutarimo projektas nėra notifikuoamas Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“ reikalavimus. Nutarimo projektas neperkelia ir neįgyvendina Europos Sąjungos teisės aktų nuostatų.

Nutarimo projektas buvo skelbiamas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinės sistemos (TAIS) projektų registravimo posistemėje, kur su juo galėjo susipažinti suinteresuotos institucijos ir visuomenė. Nutarimo projektas be pastabų suderintas su Lietuvos Respublikos ūkio ministerija; į Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos, Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacijos ir Kauno prekybos, pramonės ir amatų rūmų pastabas atsižvelgta. Lietuvos Respublikos finansų ministerijos ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabos, į kurias neatsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies, aptariamoms pridedamoje derinimo pažymoje. Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmų ir visuomenės pastabų negauta.

Taip pat pažymėtina, kad ministerija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728, 33 punktu organizavo suinteresuotų institucijų posėdį, kuriame aptarė Nutarimo projektui

teikiamas pastabas. Po pasitarimo Nutarimo projektas buvo išsiųstas derinti Europos teisės departamentui prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, tačiau per nustatytą terminą pastabų negauta.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 15 straipsnio 1 dalimi ir Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276, 4 punktu, Nutarimo projekto numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neatliekamas.

Nutarimo projekte naujų terminų, vertintinų Terminų banko įstatymo nustatyta tvarka, nenumatyta.

Nutarimo projektą parengė Žemės ūkio ministerijos Teisėkūros ir atstovavimo skyriaus (vedėjas Andrius Burlėga, tel. 239 1283) patarėjas Modestas Važnevičius, tel. 239 1041.

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Atlygio už pažymų, liudijančių su valstybės lygio ekstremaliąja situacija susijusias nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybes, išdavimą kompensavimo sąlygų patvirtinimo“ projektas, 1 lapas.

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Atlygio už pažymų, liudijančių su valstybės lygio ekstremaliąja situacija susijusias nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybes, išdavimą kompensavimo sąlygų patvirtinimo“ projekto derinimo pažyma, 7 lapai.

3. Derinimo raštai, 7 lapai.

4. Posėdžio su suinteresuotomis institucijomis protokolai, 4 lapai.

5. Antikorupcinio vertinimo pažyma, 3 lapai.

Ministras

Giedrius Surplys